05/05/2019

Το Ευαγγέλιο της Κυριακής του Θωμά (Ιω. κ’ 19-31)

/ Επικαιρότητα

Πρωτότυπο Κείμενο

Οὔσης ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν. Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον· ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται. Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ’ αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ’ ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ’ αὐτῶν. Ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς

τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. Καὶ ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Νεοελληνική Απόδοση

Την ίδια εκείνη μέρα, την πρώτη μέρα μετά το Σάββατο, όταν βράδιασε κι ενώ οι μαθητές ήταν συγκεντρωμένοι κάπου με κλειστές τις πόρτες, επειδή φοβούνταν τις ιουδαϊκές αρχές, ήρθε ο Ιησούς, στάθηκε στη μέση και τους λέει: «Ειρήνη σ’ εσάς». Κι όταν το είπε αυτό, τους έδειξε τα χέρια και την πλευρά του. Οι μαθητές χάρηκαν που είδαν τον Κύριο. Ο Ιησούς τους είπε πάλι: «Ειρήνη σ’ εσάς! Όπως ο Πατέρας έστειλε εμένα, έτσι στέλνω κι εγώ εσάς». Έπειτα από τα λόγια αυτά, φύσηξε στα πρόσωπά τους και τους λέει: «Λάβετε Πνεύμα Άγιο. Σε όποιους συγχωρήσετε τις αμαρτίες, θα τους είναι συγχωρημένες· σε όποιους τις κρατήσετε ασυγχώρητες, θα κρατηθούν έτσι». Ο Θωμάς όμως, ένας από τους δώδεκα μαθητές, που λεγόταν Δίδυμος, δεν ήταν μαζί τους όταν ήρθε ο Ιησούς. Του έλεγαν λοιπόν οι άλλοι μαθητές: «Είδαμε τον Κύριο με τα μάτια μας». Αυτός όμως τους είπε: «Εγώ αν δεν δω στα χέρια του τα σημάδια από τα καρφιά, κι αν δε βάλω το δάχτυλό μου στα σημάδια από τα καρφιά, και δε βάλω το χέρι μου στη λογχισμένη πλευρά του, δε θα πιστέψω». Οχτώ μέρες αργότερα οι μαθητές ήταν πάλι μέσα στο σπίτι, μαζί τους κι ο Θωμάς. Έρχεται λοιπόν ο Ιησούς, ενώ οι πόρτες ήταν κλειστές, στάθηκε στη μέση και είπε: «Ειρήνη σ’ εσάς». Έπειτα λέει στο Θωμά: «Φέρε εσύ το δάχτυλό σου εδώ και δες τα χέρια μου, φέρε και το χέρι σου και βάλ’ το στην πλευρά μου. Μην αμφιβάλλεις και πίστεψε». Ο Θωμάς τότε του αποκρίθηκε: «Είσαι ο Κύριός μου και ο Θεός μου». Του λέει τότε ο Ιησούς: «Πείστηκες επειδή με είδες με τα μάτια σου· μακάριοι εκείνοι που πιστεύουν χωρίς να μ’ έχουν δει!» Ο Ιησούς έκανε βέβαια και πολλά άλλα θαύματα μπροστά στους μαθητές του, που δεν είναι γραμμένα σ’ αυτό εδώ το βιβλίο. Αυτά όμως γράφτηκαν για να πιστέψετε πως ο Ιησούς είναι ο Χριστός ο Υιός του Θεού, και πιστεύοντας να έχετε δι’ αυτού τη ζωή.

Σχολιασμός

Η Κυριακή μετά το Πάσχα ονομάζεται Αντίπασχα ή Κυριακή του Θωμά. Η έννοια του Αντίπασχα αποτελεί έμμεση αναφορά στην μετά την ανάσταση του Ιησού Χριστού περίοδο αφού είναι η επόμενη Κυριακή από την Κυριακή του Πάσχα.

Επίσης η ονομασία Κυριακή του Θωμά αναφέρεται στη συνάντηση του αναστημένου Ιησού Χριστού με τους Μαθητές του, και το γεγονός της ψηλάφησης του Θωμά.

Ο Χριστός μετά την ανάστασή του εμφανιζόταν στους μαθητές Του για σαράντα μέρες, όπως και στη συγκεκριμένη ευαγγελική περικοπή που έχουμε δύο εμφανίσεις του Ιησού Χριστού, τις οποίες περιγράφει ο ευαγγελιστής Ιωάννης. Η πρώτη εμφάνιση του Ιησού Χριστού έγινε την ίδια ημέρα της ανάστασης, μπαίνοντας ο Ιησούς Χριστός στο σπίτι που ήταν μαζεμένοι οι μαθητές, τους απηύθυνε το χαιρετισμό «ειρήνη υμίν» και τους έδειξε τα σημεία του πάθους στα χέρια και την πλευρά του. Οι μαθητές χάρηκαν από την παρουσία του Κυρίου και ο Ιησούς φύσηξε στα πρόσωπά τους, επιφορτίζοντάς τους με αποστολή, η οποία είναι παρόμοια με εκείνη του Χριστού που έλαβε από τον Πατέρα του. Η επόμενη εμφάνισή του Ιησού γίνεται οχτώ μέρες αργότερα όταν ήταν παρών και ο απόστολος Θωμάς, ο οποίος απουσίαζε στην πρώτη εμφάνιση του Ιησού Χριστού και όταν ενημερώθηκε από του υπόλοιπους αποστόλους για την εμφάνιση του Κυρίου είπε ότι αν δε δει στα χέρια Του τα σημάδια από τα καρφιά και αν δε βάλει το δάκτυλό του στα σημάδια από τα καρφιά και το χέρι του στη λογχισμένη Του πλευρά δεν θα πιστέψει. Έτσι έχουμε και τη δεύτερη εμφάνιση του Κυρίου κατά την οποία καλεί τον απόστολο Θωμά να βάλει το χέρι του στις πληγές Του για να πειστεί για την Ανάστασή Του.

Εάν εξετάσουμε τη μορφή των εμφανίσεων του Χριστού, όχι μόνο της συγκεκριμένης ευαγγελικής περικοπής, αλλά και σχεδόν όλων των άλλων που περιγράφουν οι ευαγγελιστές, θα δούμε ότι έχουν ορισμένα σταθερά στοιχεία. Το πρώτο στοιχείο που εντοπίζουμε είναι ότι η εμφάνιση του αναστημένου Χριστού γίνεται πάντοτε με δική Του πρωτοβουλία. Οι Αποστόλοι πάντοτε εκπλήσσονται γατί ποτέ δεν ανέμεναν την εμφάνισή Του. Το δεύτερο στοιχείο είναι ο χαιρετισμός που απευθύνει ο Χριστός προς τους μαθητές και η κλήση να μην φοβούνται και να έχουν εμπιστοσύνη, ότι αυτός που βλέπουν είναι ο Διδάσκαλός τους. Στη συγκεκριμένη ευαγγελική περικοπή που εξετάζουμε αυτό το στοιχείο εκφράζεται με την επίδειξη των πληγών Του από τον ίδιο τον Ιησού. Το τρίτο στοιχείο είναι η αναγνώριση από τους μαθητές και το τελευταίο αλλά πολύ σημαντικό η αποστολή την οποία αναθέτει ο Χριστός στους Αποστόλους. Ένα άλλο παράδειγμα ανάθεσης αποστολής είναι η Μαρία η Μαγδαληνή, στην οποία ο Χριστός δίνει την εντολή να αναγγείλει την ανάστασή Του στους μαθητές.

Στη σημερινή ευαγγελική περικοπή συναντούμε όλα αυτά τα στοιχεία και στις δύο εμφανίσεις του Χριστού. Ο Χριστός εμφανίστηκε με δική του πρωτοβουλία και τις δύο φορές που εμφανίστηκε στους μαθητές Του. Ακολούθησε το «ειρήνη υμίν» που

ο Χριστός χαιρέτησε τους μαθητές του και αμέσως μετά τους έδειξε τα σημεία του πάθους Του. Τέλος τους λέει για την αποστολή που έχουν που είναι παρόμοια με εκείνη του Χριστού που έλαβε από τον Πατέρα Του. «Καθώς απέσταλκέ με ο πατήρ, καγώ πέμπω υμάς. και τούτο ειπών ενεφύσησε και λέγει αυτοίς• λάβετε Πνεύμα Άγιον• αν τινων αφήτε τας αμαρτίας, αφίενται αυτοίς• αν τινων κρατήτε, κεκράτηνται». Την ίδια περίπου δομή έχει και η δεύτερη εμφάνιση του Χριστού, την επόμενη Κυριακή, όταν ήταν παρών και ο απόστολος Θωμάς.

Όπως ήδη αναφέραμε οι εμφανίσεις του Αναστάντος Κυρίου πραγματοποιήθηκαν «τη μία των Σαββάτων». Η Κυριακή, η ημέρα του Κυρίου λαμβάνει πλέον εκκλησιολογικό χαρακτήρα. Ονομάζεται Κυριακή γιατί γίνεται η Ανάσταση του Κυρίου, ημέρα αφιερωμένη στη λατρεία του Αναστάντος Κυρίου. Εμφανίζεται στους μαθητές Του οι οποίοι ήταν συγκεντρωμένοι σε συγκεκριμένο χώρο, από εκεί ξεκινά η Εκκλησία τη σύναξη για την τέλεση της Θείας Ευχαριστίας. Η κατ’ εξοχήν σύναξη των πιστών γίνεται Κυριακή κατά την οποία τελείται η Θεία Λειτουργία και κατ’ αυτήν ο Χριστός είναι ο ίδιος παρών. Από εκείνες τις αποστολικές ημέρες έχουμε τις καταβολές της συναθροίσεως των Χριστιανών για να λατρεύσουμε το Θεό κατά την ημέρα της Κυριακής και ο Χριστός συνεχίζει να είναι παρών σ΄ όλες αυτές τις συνάξεις με το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας. Άλλωστε είχε βεβαιώσει και ο ίδιος στους αποστόλους ότι «και ιδου εγώ μεθ’ υμών ειμί πάσας τας ημέρας εώς της συντελείας του αιώνος» (Ματθ. 28,20). Κεντρικό σημείο της Θείας Λειτουργίας είναι η κλάση του άρτου κατά την οποία ο Αναστημένος Κύριος προσφέρεται πλέον εις βρώσιν των πιστών. Πόσο σημαντικό γεγονός είναι η πράξη της «κλάσις του άρτου» φαίνεται σε μια άλλη εμφάνιση του Αναστάντος Κυρίου, στους δύο μαθητές του που πορεύονταν προς τους Εμμαούς, εδώ ο Κύριος ευλογεί τον άρτο και αφού τον κόβει δίνει στους δύο μαθητές. Η «κλάσις του άρτου» μια συνήθης πράξη μεταξύ του Κυρίου και των μαθητών Του πριν από το Πάθος γίνεται η αφορμή να καταλάβουν οι δύο μαθητές ότι αυτός ήταν ο Διδάσκαλος τους.

Ο Χριστός χωρίς να του το ζητήσει ο Θωμάς τον βάζει να αγγίξει στις πληγές Του και τότε ο Θωμάς αναφώνησε: «ο Κύριός μου και Θεός μου». Πείστηκε ο Θωμάς αλλά έχουμε την απάντηση του Χριστού στην αντίδραση του Θωμά «ότι εώρακάς με πεπίστευκας• μακάριοι οι μη ιδόντες και πιστεύσαντες». Κατά τον Ιερό Χρυσόστομο «τούτο γαρ εστι πίστεως, το τα μη ορώμενα δέξασθαι» (ΕΠΕ Τόμος 14, 1,27).

Αυτό είναι και το μεγαλείο της ορθοδόξου πίστεως και το μήνυμα της συγκεκριμένης περικοπής, να αποδέχεται κανείς εκείνα που δεν βλέπονται. Δύσκολο αν όχι και ακατόρθωτο για εμάς σήμερα αφού οι δυσκολίες της ζωής μας έκαναν να ζητάμε καθημερινά να «δούμε» για να πειστούμε αλλά πρέπει να έχουμε

πάντα κατά νου το «εστι γαρ πίστις ελπιζομένων υπόστασις, πραγμάτων έλεγχος ου βλεπομένων» (Εβρ. 11,1). Πίστη σημαίνει σιγουριά γι’ αυτά που ελπίζουμε και βεβαιότητα γι΄ αυτά που δε βλέπουμε.